

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

Vår dato: 09.12.2016
Deres dato: 27.09.2016
Vår referanse: [Vår ref]
Deres referanse: 13/855

NHOs merknader til forslag til lov om klimamål (klimaloven)

NHO viser til Klima- og miljødepartementets høringsbrev av 27. september 2016 om forslag til klimalov. NHO takker for muligheten til å gi våre merknader til lovforslaget.

Kort oppsummert er våre hovedkommentarer til lovforslaget følgende:

1. NHO har som utgangspunkt at en klimalov gir liten merverdi i norsk sammenheng, og ser det derfor lite hensiktsmessig å innføre en overordnet rammepreget klimalov i Norge.
2. Når et flertall på Stortinget likevel ønsker å vedta en norsk klimalov, mener NHO at regjeringens forslag til lov om klimamål vil være en akseptabel måte å gjøre det på.
3. Det viktigste nå er at ambisiøse klimamål følges opp med virkemidler som stimulerer omstilling og grunnlaget for vekst og sysselsetting.

Våre utdypende vurderinger og kommentarer følger nedenfor.

1. Bakgrunn – en klimalov gir liten merverdi i norsk sammenheng

NHO viser til vårt høringsbrev av 30. januar 2015, hvor vi ga våre synspunkter på hvorvidt det er hensiktsmessig å innføre en klimalov i Norge. Her argumenterte vi for at vi verken så det som nødvendig eller hensiktsmessig å innføre en overordnet rammepreget klimalov i Norge:

- Innføring av en klimalov vil bryte med norsk tradisjon og statsskikk, hvor det er et tydelig skille mellom politisk og juridisk ansvar. Norske klimamål er vedtatt av et bredt politisk flertall på Stortinget. Klimaministeren er politisk og konstitusjonelt og ansvarlig for oppfølgingen, og står til ansvar for måloppnåelsen overfor Stortinget og velgerne. NHO kan ikke se at innføring av en juridisk forpliktelse for regjeringen til å følge opp vedtatt politikk vil gi noe merverdi.
- Norge har allerede et mer omfattende lovverk på klima- og miljøområdet enn de fleste andre land. De viktigste sektorovergrepene juridiske virkemidlene er allerede samlet i forurensningsloven og klimakvoteloven. Hjemlene for økonomiske virkemidler er samlet i særavgiftsloven. Dagens klima- og miljølovgivning har stort sett klare formålsbestemmelser, saksbehandlingsregler og retningslinjer for forvaltningen.
- Norge er et "annerledesland" i energi- og klimasammenheng. Norsk kraftsektor er allerede basert på utslippsfri vannkraft, samtidig som vi har en stor eksportrettet petroleums- og prosessindustri som er verdensledende i lave utslipp per produsert enhet. Tiltak for klimagassreduksjoner i industri og på sokkelen må vurderes ut fra globale virkninger, og ikke kun ut fra et nasjonalt perspektiv.

2. Konkret om lovforslaget – akseptabelt om Stortinget ønsker en klimalov

Med bakgrunn av Stortingets anmodning om å foreslå en klimalov, foreslår departementet å lovfeste de nasjonale klimamålene for 2030 og 2050:

- For 2030 er målet at Norge skal bidra til å redusere klimagassutslipp med minst 40 % sammenlignet med 1990 slik regjeringen har presentert det i Meld. St. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU (klimameldingen), og som Stortinget har sluttet seg til. Regjeringen legger opp til at målet oppfylles felles med EU.
- For 2050 er forslaget til mål i § 3 at Norge skal bli et «lavutslippssamfunn» slik det fremgår av klimaforlikene og Meld. St. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU.

Samtidig legger lovforslaget opp til å forplikte regjeringen å rapportere til Stortinget hvert år om utviklingen i klimagassutslipp, utslippsframskrivninger og gjennomføring av lovfestede klimamål, synliggjøre sektorvise utslippsbaner for ikke-kvotepliktig sektor, og oppdatere status for arbeidet med klimatilpasning.

I budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Krf og Venstre om Statsbudsjettet for 2017 ble det enighet om å konkretisere klimamålet om å bli et lavutslippssamfunn i 2050 (80-95 prosent reduksjon fra 1990-nivå). Videre ble det enighet om lovfeste en femårsmekanisme som i Parisavtalen, som innebærer at regjeringen, for å fremme omstillingen til et lavutslippssamfunn, skal legge fram for Stortinget fornyede klimamål som delmål fram til 2050. Det skal også lovfestes at regjeringen i forbindelse med den årlige rapporteringen til Stortinget legger fram en rapport som viser status for Norges karbonbudsjett.

Gitt utgangspunktet om at en klimalov gir liten merverdi i norsk sammenheng, mener NHO at regjeringens forslag til lov om klimamål er en akseptabel måte å gjøre det på. Med tillegget i budsjettavtalen gir vi vår betingede støtte til den innretningen som foreslås, gitt følgende:

- Det er avgjørende at lovfesting av klimamålene for 2030 og 2050 sikrer nødvendig fleksibilitet og hensyn til konsekvensene for norsk økonomi og næringsliv når politikken utformes. Det gjelder særlig for kvotepliktig sektor. Når politikken for lavutslippssamfunnet skal utformes, må det tas hensyn til konsekvensene av kvotesystemet, faren for karbon- og investeringslekkasje, og industriens konkurransevne. Vi merker oss at det i budsjettavtalen understrekes at det ved vurdering av måloppnåelse skal tas hensyn til effekten av norsk deltakelse i det europeiske klimakvotesystemet for virksomheter, noe NHO mener er svært viktig.
- Når det gjelder femårsmekanismen, merker vi oss at fremtidige klimamål skal fastsettes konsistent med Norges bidrag under FNs Klimakonvensjon og eventuell felles gjennomføring med EU. Det er viktig at vi blir enige om felles måloppnåelse med EU, fortsetter samarbeidet gjennom EUs kvotemarked og at ambisiøse klimamål fastsettes i takt med den fremgangen som til enhver tid oppnås i fremtidige klimaforhandlinger.
- Lovforslaget skal kun gjelde for Stortinget og Regjeringen, og tar ikke sikte på å regulere bransjer, selskaper eller individer. I notatet side 31 fremgår det at «Loven etablerer ingen rettigheter eller plikter for private som er ment å kunne håndheves ved søksmål for domstolene».
- Lovforslaget kommer i tillegg til, og ikke til erstatning for gjeldende lovgivning og virkemiddelbruk. Lovforslaget innebærer en overbygning på klimaområdet, og en ramme omkring klimarelaterte beslutninger, og ikke en ny og omfattende lovreform med samordning

av alt klimarelevant lovverk. NHO merker seg også at loven ikke er utformet som en rettighetslov, og at det derfor heller ikke er naturlig å utforme en sanksjonsbestemmelse.

For øvrig, er vi tilfreds med at det legges opp til en mer helhetlig og systematisk rapportering knyttet til måloppnåelse, tiltak og virkemidler i klimapolitikken. Det er avgjørende at drøftingen rundt reduserte klimagassutslipp relateres til mulighetene for styrket konkurranseevne for norsk næringsliv. En vurdering av status bør presenteres i nasjonalbudsjettene, herunder ulike satsingers konsekvenser for oppfyllelse av klimamål og verdiskaping, og hvilke grep som må gjøres for å nå målene i budsjettet.

Samtidig understreker vi at utviklingen i klimagassutslipp frem mot 2030 og 2050 neppe lar seg beregne lineært. Summen av ulike politiske tiltak og bedriftenes satsing på ny teknologi kan gi lave utslippsreduksjoner i en tidlig fase, men på sikt gi markedsdynamikker som åpner opp for større utslippskutt. Samtidig bør det tas hensyn til fleksibiliteten knyttet til felles måloppnåelse med EU og bruk av kvotemarkeder i statusgjennomgangen.

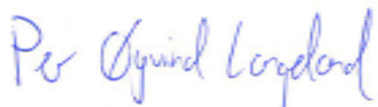
3. Ambisiøse klimamål må følges opp med virkemidler som stimulerer omstilling og vekst

NHO deler departementets syn om at en ambisiøs politikk nasjonalt må være fornuftig i global sammenheng der det overordnede målet er å redusere de samlede globale utslipp av klimagasser. Det er avgjørende at klimaloven og styringsmekanismene som innføres ikke fører til en omkamp om klimamålene og innretningen av klimapolitikken. Det bidrar kun til å øke usikkerheten for et næringsliv som må være motoren for å realisere klimaambisjonene.

Vi vet at innsatsen nasjonalt primært må rettes mot ikke kvote-pliktig sektor, der transportsektoren peker seg ut. Det haster med å iverksette tiltak som stimulerer til god omstilling, der vi styrker grunnlaget for grønn konkurransekraft, vekst og sysselsetting.

Tiltakene må bygge opp under utvikling av ny teknologi, nye forretningsideer, mer effektiv organisering av arbeidet og bedre infrastruktur. Vi er glad for at budsjettavtalen for statsbudsjettet 2017 åpner opp for å etablere et CO2-fond for næringslivets transport. Vi ser frem til videre dialog med Regjeringen om hvordan CO2-fondet best kan utformes slik at vi styrker mulighetene for norske bedrifter og arbeidsplasser i det grønne skiftet.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Avdeling Energi, klima og samferdsel

Per Øyvind Langeland
Avdelingsdirektør